

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

IX Астана экономикалық форумы аясындағы
**«ЖАҢА ДАНУ ЖАҒДАЙЫНДА ЖАҢА ИНДУСТРИЯЛАНДЫРУ –
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУІНІҢ ДРАЙВЕРІ»**
жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ

I БӨЛІМ

25 мамыр 2016 ж.

СБОРНИК ТРУДОВ

международной научной конференции молодых ученых
**«НОВАЯ ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ КАК ДРАЙВЕР ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РОСТА В КАЗАХСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**
под эгидой IX Астанинского экономического форума

ЧАСТЬ I

25 мая 2016 г.

PROCEEDINGS

of the international scientific conference of young scholars
**«NEW INDUSTRIALIZATION AS A DRIVER OF ECONOMIC
GROWTH IN KAZAKHSTAN IN TERMS OF GLOBALIZATION»**
in the framework of the IX Astana Economic Forum

PART I

25 may 2016

Астана, Қазақстан
Astana, Kazakhstan

УДК 338.28(574)(06)
ББК 65.9(5Қаз)-І 551я431
Ж 28

Редакционная коллегия:

Декан Экономического факультета д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана по научной работе, к.э.н., и.о. доцента Бакирбекова А.М.
Заведующий кафедрой «Экономика» к.э.н., и.о. профессора Рахметулина Ж.Б.
Заведующий кафедрой «Финансы» д.э.н., и.о. профессора Садвокасова К.Ж.
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.
Заведующий кафедрой «Учет, аудит и анализ» к.э.н, доцент Алибекова Б.А.
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономическая теория и антимонопольное регулирование» к.э.н., доцент
Бабланов Т.К., к.э.н., и.о. доцента Ауелбекова А.К.

Ж28 Жаһандану жағдайында жаңа индустриаландыру – Қазақстанның экономикалық өсуінің драйвері: Жас ғалымдардың халық. ғыл. конф.еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016.

Новая индустриализация как драйвер экономического роста в Казахстане в условиях глобализации: Сб. материалов межд. науч. конф. молодых ученых. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2016.

Proceedings of the international scientific conference of young scholars «**New industrialization as a driver of economic growth in Kazakhstan in condition of globalization**» Astana, L.N.Gumilyov Eurasian National University, 2016.

ISBN 978-9965-31-762-0

ISBN 978-9965-31-762-0

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында жаһандану жағдайындағы жаңа индустриаландыру мен экономикалық өсудің өзекті мәселелері қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы новой индустриализации и экономического роста в условиях глобализации.

The collection of materials in the international scientific conference considers important issues of the new industrialization and economic growth in globalization.

ISBN 978-9965-31-762-0

ISBN 978-9965-31-762-0

УДК 338.28(574)(06)

ББК 65.9(5Қаз)-551я431

результате анализа строится кривая, согласно которой можно отметить позиции и обозначить лидеров, составляющих значительную долю в производстве товаров и услуг [2].

Согласно гипотезе Парето 20% товаров дают предприятию 80% всего оборота. В данном случае имеется возможность ранжировать города и области, составляющие «главные» 20% гостиничного бизнеса в РК, по имеющимся показателям. В первой четверке лидеров сосредоточены города и области, занимающие лидирующие позиции в ранжировании и охватывающие от 50-60% количества номеров в РК, затем от 20-30% составляют Акмолинская, Алматинская, Мангистауская, Павлодарская и Атырауская области. Наименьшая процентная доля приходится соответственно на другие области. Из проделанного нами анализа следует, что на основе имеющихся статистических данных можно провести классификацию и ранжирование городов и областей согласно развитию показателей гостиничных предприятий в РК.

Проблема обеспечения устойчивого экономического развития туризма в Казахстане тесно связана с поиском оптимальных путей максимального использования его потенциальных возможностей и ростом числа предприятий, занимающихся предоставлением туристских услуг, а также услуг размещения. Прогнозирование роста субъектов к 2030 году показало, что среднегодовой прирост данных показателей должен достичь 15%, с увеличением пребывания путешествующих также на 15% и ежегодным ростом объема предоставления туристских услуг более чем на 30 млн. тенге [3].

Основной потенциал развития современных гостиничных предприятий зависит от уровня управления. Ни разработка и реализация эффективной стратегии, ни успешные организационные изменения в гостинице невозможны, если у нее отсутствует действенный механизм управления, а высокие показатели эффективности недостижимы без формирования целостной управляющей системы, отвечающей самым высоким требованиям менеджмента гостеприимства.

Повышение эффективности управления гостиничным бизнесом в РК, усиление позиции уровня развития гостиничных предприятий, совершенствование системы государственного регулирования ведения гостиничного бизнеса, рынков формирования гостиничных услуг способствует дальнейшему росту показателей туристской индустрии.

Литература:

1 Официальный сайт Комитета по статистике министерства национальной экономики Республики Казахстан. // <http://stat.gov.kz>.

2 Coyle J. J., Bardi E. J., Langrey J. Zarzadzanie Logistyczne. - Warszawa: PWE, 2002.

3 Официальный сайт Департамента туризма Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан. <http://mid.gov.kz>.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ТУРИЗМДІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

Нәсір Н.А., Барлыков Е.К.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Астана қ., Қазақстан Республикасы

naurizbek_777.kz@mail.ru, erbolat_barlykov@mail.ru

Қазіргі таңда туризмді жандандыру халықаралық деңгейде дамыған. Бүгінде туризм дүние жүзі бойынша мұнай мен автомобиль шығарудан кейінгі ең тиімді пайда табудың қайнар көзі болып отыр. Туризм ең жақсы дамыған елдер Испания, Италия, Франция болып саналады. Бұл елдерде туризмнен түсетін табыс, бюджетке түскен кірістің 55 пайызын құрайды. 1962 жылы Біріккен Ұлттар ұйымының мамандандырылған мекемесі болып табылатын Дүниежүзілік Туристік ұйым құрылған болатын, бұл ұйымның бас штаб пәтері

Мадрид қаласында орналасқан. Қазақстан бұл ұйымға 2001 жылы мүше болды. 2001 жылдан бастап осы уақытқа дейін Берлин, Лондон, Мадрид, Мәскеу, Утрехт қалаларында өткізілетін ірі халықаралық көрмелер мен жәрмеңкелерге Қазақстанның жыл сайын қатысуы қамтамасыз етіліп келеді.

Экономика салаларының бірі және бірегейі ретінде туризм саласы да мемлекет тарапынан қолдауды және ең маңыздысы мемлекеттік-құқықтық реттеуді аса қажет етеді. Жалпы тұрғыда туристік саланы мемлекеттік реттеу келесі әдістер көмегімен жүзеге асады (сурет 1).

Сурет 1 – Туризмді мемлекеттік реттеу әдістері

Қазақстан Республикасында туристік қызметті мемлекеттік реттеудің негізгі *принциптері* мыналар болып табылады:

туристік қызметке жәрдемдесу және оның дамуы үшін қолайлы жағдайлар жасау;

- туристік қызметтің басым бағыттарын айқындау және қолдау;

- Қазақстан Республикасы – туризм үшін қолайлы ел деген түсінікті қалыптастыру;

- Қазақстан Республикасының туристері мен туристік ұйымдарының және олардың мүдделері мен мүлкін қорғау.

Туристік қызметті мемлекеттік реттеудің мақсаттары, басым бағыттары және тәсілдеріне келетін болсақ, оның негізгі мақсаттары болып:

- азаматтардың туристік қызмет саласында демалу, еркін жүріп тұру құқықтарын қамтамасыз етуі;

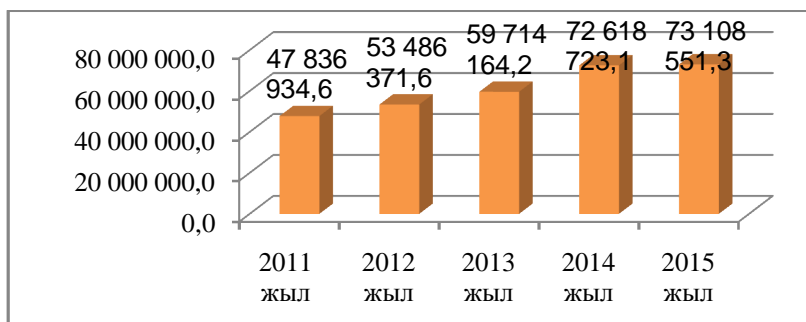
- қоршаған ортаны қорғауы;

- туристерге тәрбие, білім беруге және оларды сауықтыруға бағытталған қызмет үшін жағдайлар жасауы;

- саяхат жасау кезінде азаматтардың қажеттіліктерін қамтамасыз ететін туристік индустрияны дамытуы;

- туристік индустрияны дамыту есебінен жаңа жұмыс орындарын құру, мемлекеттің және Қазақстан Республикасы азаматтарының табыстарын молайтуы;

- халықаралық туристік байланыстарды дамытуы болып табылады.

Сурет 2 - Орналастыру орындарымен сырттан келуші туристерге көрсетілген қызмет көлемі

Жалпы елдегі туристік қызметтердің жағдайына кішігірім талдау жасап кететін болсақ, соңғы 5-6 жылда осы салада көрсетілген қызмет көлемі бір жарым есе өскенін көруімізге болады (сурет 2).

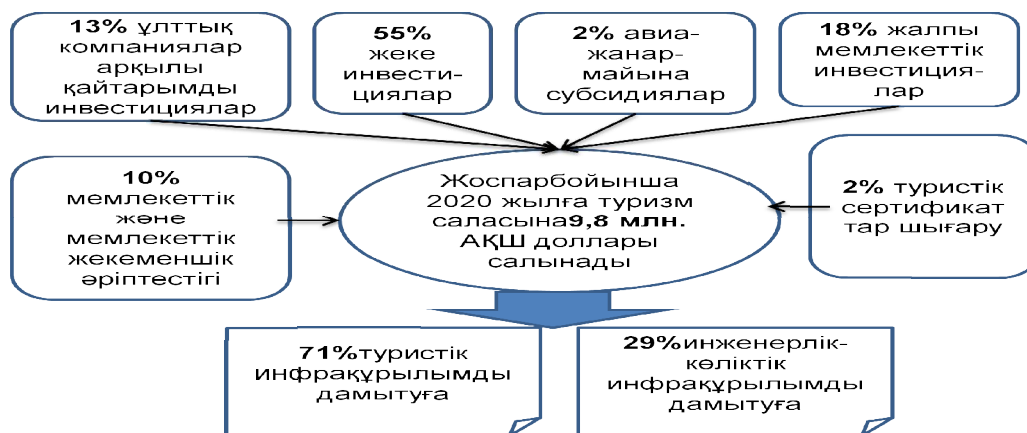
Суреттен, жылдан-жылға туристерге көрсетілген қызметтер өсіп келе жатқанын байқауымызға болады. Ол елде жүргізіліп жатқан тиімді саясат негізінде қалыптасып отыр.

Туристік қызметті мемлекеттік реттеудің басым бағыттары:

- туризмді Қазақстан Республикасы экономикасының жоғары рентабельді саласы ретінде қалыптастыру;
- туристік ресурстарды пайдаланған кезде Қазақстан Республикасының мемлекеттік мүдделерін ескеру, табиғи және мәдени мұраларын қорғау;
- балалардың, жасөспірімдердің, жастардың, мүгедектер мен халықтың күнкөрісі төмен топтарының арасында туристік және экскурсиялық жұмысты ұйымдастыру үшін жеңілдікті жағдайлар енгізу;
- туристік индустрияны инвестициялау үшін қолайлы жағдайлар жасау;
- Қазақстан Республикасының аумағында келу туризмімен және ішкі туризммен айналысатын туристік ұйымдарды қолдау және дамыту;

Ішкі және халықаралық туризм қажеттерін қамтамасыз ету туристік қызметтің тиімді жүйесін құру болып табылады.

Қазіргі кезде «Туризм индустриясын дамытудың ұлттық бағдарламасы», «Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың тұжырымдамасы», Қазақстан Республикасының «Туризм туралы Заңы» сияқты Үкімет қаулылары бар. Сонымен қатар, туризм саласы «100 нақты қадам» - Ұлт жоспарының 57-қадамында қарастырылып, туристік кластерлер құруда үздік тәжірибесі бар стратегиялық инвесторлар тарту туралы сөз қозғалды, осы бағытта 2020 жылға дейін туризм саласына инвестициялар құю қарастырылған (сурет 3).

Сурет 3 – Қазақстан республикасының 2020 жылға дейін туризмді дамытудың тұжырымдамасы негізінде инвестициялау жағдайы

Оларға жүгіне отырып, болашаққа арналған Қазақстандағы туризм дамуының басымдық бағыттары анықталған:

- туризмді экономиканың басқа салалары деңгейіне теңдестіріп, оның бір қалыпты өрістеуін бақылау;

- туристік инфрақұрылымды қайта жабдықтау және жаңа талаптағы объектілерді салу;

- шет елдің алдыңғы дамыған туристік компанияларымен, корпорацияларымен қатынас жасап, тәжірибе алмасу;

- туризмдегі көлік пен коммуникациялар жүйесін әлемдік стандарттарға сәйкестендіру;

- халықаралық туризм үшін кадрлар даярлап, олардың кәсіптік біліктілігін арттыру;

- ғылым мен техникадағы жетістіктерді туризмді басқару мен үйлестіру мақсатында пайдалану;

- туризмге жанама қатынасты кешендердің барлығын аталмыш саланы дамыту ойымен жұмылдыру.

Қазақстан республикасындағы туризм индустриясын дамытудың негізгі қағидаттары бірнеше бағытқа бөлінеді:

1. Туристік кластерлер.

Қазіргі уақытта отандық туризм үшін тиісті әкімшілік-аумақтық құрылымның бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында кластерлерді қалыптастыру міндеті неғұрлым өзекті болып отыр.

Туристік кластер – бұл туристік өнімді жасау, өндіру, ілгерілету және сатумен, сондай-ақ туризм индустриясымен және рекреациялық қызметтермен сабақтас қызметпен айналысатын өзара байланысқан кәсіпорындар мен ұйымдардың бір шектелген аумақ аясында шоғырлануы.

Туристік кластерді құрудың мақсаты – синергетикалық әсер есебінен туристік нарықта аумақтың бәсекеге қабілеттілігін арттыру, оның ішінде:

- кластерге кіретін кәсіпорындар мен ұйымдар жұмысының тиімділігін арттыру;

- инновацияларды ынталандыру және жаңа туристік бағыттарды дамыту.

Туристік кластерді құру іс жүзінде аумақтың тұрпатын айқындайды және өңірдің оң имиджін қалыптастыруға әсерін тигізеді, бұл жалпы алғанда жоғары ықпалдастырылған туристік ұсыныстар мен бәсекеге қабілетті туристік өнімдерді құрады. Қазақстанда бес туристік кластерін құру мүмкіндігі бар: Астана, Алматы, Шығыс Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан және Батыс Қазақстан.

2. Туристік өнімдер.

Әрбір туристік кластер бірнеше туристік өнімдерді әзірлеуді ұйымдастыруы қажет, бірақ туристік өнімдерді таңдау және басымдықтар беру әр кластердегі әрбір өнімнің даму әлеуеттеріне байланысты. Жалпы, Қазақстан Республикасында туризмнің басты алты өнімін дамыту қажет:

«МІСЕ-туризм», «Мәдени туризм және турне», «Белсенді және қызық оқиғалы демалыс», «Таулар мен көлдердегі демалыс», «Жағажай туризмі» және «Қысқа мерзімді демалыс».

3. Туристік жобалар

Қазіргі уақытта әзірленіп жатқан ұлттық туристік жобалар – бұл Астана кластеріндегі Бурабай курорттық аймағы, Алматы кластеріндегі Оңтүстік Қаскелең тау шаңғысы курорты, Шығыс Қазақстан кластеріндегі Бұқтырма – Қатонқарағай және Батыс Қазақстан кластеріндегі Кендірлі.

ЭКСПО-2017 ұйымдастыруға байланысты күш-жігер жеткіліксіз туристік инфрақұрылым құруға, өзгерістер енгізуге және Қазақстанның туристік өнімінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға қатысты негізгі міндеттерді шешуге: елге келу шарттылықтарын жеңілдету, туристік көліктік инфрақұрылымды құру, тартымды бағалармен қамтамасыз ету мүмкіндігі және дестинацияны басқару және т.б. бағытталуы тиіс.

4. Инфрақұрылым: көліктік инфрақұрылым, жұмсақ инфрақұрылым.

Туризм индустриясының сәтті дамуы кластер ішіндегі және сыртындағы туристік қызығушылық орындарымен байланыстыратын жоғары сапалы және дамыған көліктік жүйенің болуымен сипатталады.

Әуе көлігі туризм индустриясын дамытуда маңызды рөл атқарады, өйткені ол кіру туризмі үшін көліктің негізгі түрі болып табылмақ.

Автомобиль көлігін дамыту жөніндегі жобалар мынадай іс-шараларды қамтиды, бірақ мұнымен шектеліп қалмайды: «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» халықаралық көлік дәлізінің, сондай-ақ жол бойы инфрақұрылымы объектілерінің құрылысын аяқтау; Алматы қаласы маңындағы айналма автожол құрылысын аяқтау; Бурабай кентіндегі, Шортанды, Қарағанды, Алматы, Қапшағай, Өскемен, Риддер, Қызылорда, Шымкент, Тараз, Байқоңыр және Ақтау қалаларындағы, Шығыс Қазақстан облысындағы «Песчанка» және «Шыңғыстай» курорттарындағы орталық автовокзалдардың инфрақұрылымын жетілдіру; Қорғалжын, Тамғалы кенттеріндегі, «Алтынемел» МҰТП және Шарын шатқалындағы автобус аялдамаларын жетілдіру; Су көлігін дамыту үшін қолданыстағы порттарды жетілдіру және жаңаларын салу, оның ішінде «Песчанка» курортындағы портты және Ертіс өзенінің бойындағы басқа да порттарды, сондай-ақ Ақтау қаласындағы портты жетілдіру ұсынылады.

«Жұмсақ» инфрақұрылымға туристік дестинацияның туристік бәсекеге қабілеттілігін арттыратын, туристер мен инвесторларға жоғары сапалы ақпарат ұсынуды, туризм мен қонақжайлылық саласындағы мамандар даярлауды қамтитын жоғары білім деңгейін қамтамасыз ететін қымбат емес, бірақ маңызды жобалар мен іс-шаралар жатады.

Әдебиеттер:

1. Квартальнов В. А. Теория и практика туризма. М., 2003. – 317с.
2. Квартальнов В.А., «Туризм», Учебное пособие, г. Москва, 2001г.
3. Данные агентства Республики Казахстан по статистике, <http://www.stat.gov.kz>
4. Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың 2020 жылға дейінгі тұжырымдамасы, 2001 жыл.

ҚОНАҚ ҮЙ КӘСІПОРЫНДАРЫНДАҒЫ МАРКЕТИНГТІҢ РОЛІ

Ажмуханбетова А.Е., Баймбетова А.Б.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Астана қ., Қазақстан Республикасы
e-mail: asel_baymbetova@mail.ru

Қонақ үй қызметтерінің бәсекеге қабілеттілігін арттырудың ең басты факторы кәсіпорындағы маркетингтік қызмет екенін ұмытпау керек.

Нарықтағы ұсынысты бағалап, сатып алушылардың сұранысын зерттеу, тұтынушылардың қалауын, талғамын ескеру арқылы бәсекеге қабілеттілікке әсер етуші көрсеткіштердің негізгілерін анықтап оларды жоғарылату қарастырылады.

Қонақ үйлік компанияда маркетингтік қызметті ұйымдастырып жүргізу бірнеше кезеңді қамтиды. 1-кезеңде зерттеу жұмыстары жүргізіліп отыруы керек. Зерттеу жұмыстары екі бағыттан тұрады: нарық конъюнктурасын зерттеу және кәсіпорынның ішкі әлеуетін зерттеу. Нарық конъюнктурасын зерттеуді кәсіпорын арнайы зерттеу жүргізетін компанияға тапсырыс беру арқылы немесе өз мамандарының күшімен жүргізуі мүмкін. Бұл мезгіл сайын жүргізіліп тұратын күрделі жұмыс, бірақ тұтынушылардың мінез-құлқы өзгермелі сипатта және бәсекелестердің іс-әрекетін үнемі қадағалап тұру қажет болғандықтан, оған жеңіл